

## การจัดการคดีค้ามนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ Handling of Human Trafficking of the Royal Thai Police

วิชญะ องค์กรนาวัฒน์ Wichaya Ongthanawat

สถิตย์ นิยมญาติ Sthit Niyomrelatives

กมลพร กัลยาณมิตร Kamonporn Kalayanamit

ทัศนีย์ ลักขณานิชนัช Tassanee Lakkhanaphichonchat

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University

kramonporn@hotmail.com

Haripunchai Review 11/01/2023

Haripunchai Review 07/04/2023

### บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการคดีค้ามนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 2) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการคดีค้ามนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ 3) เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการจัดการคดีค้ามนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 23 คน โดยวิธีเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการพรรณนา

### ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัญหาและอุปสรรคการจัดการคดีค้ามนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แก่ กฎหมายขาดความชัดเจน ผู้เสียหายไม่ให้ความร่วมมือ งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์มีจำกัด ขาดแคลนกำลังคน เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้น ขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย มีการทุจริตต่อหน้าที่ ขาดการประสานงานที่ดี ถูกข่มขู่คุกคามจากผู้ต้องหาที่เป็นผู้มีอิทธิพล ประชาชนให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่น้อย

2 สภาพการจัดการคดีค้ามนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า ด้านนโยบาย มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ด้านกฎหมาย มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับกฎหมายอย่างต่อเนื่อง ด้านขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ด้านความสามารถของเจ้าหน้าที่ ได้รับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ด้านการพัฒนาระบบฐานข้อมูล มีการเพิ่มประสิทธิภาพและมีระบบเชื่อมโยงข้อมูล ด้านการบูรณาการความร่วมมือ มีการสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

3) แนวทางการจัดการคดีค้ามนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า ต้องมีการปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ควรพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ตำรวจ ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด พัฒนาระบบฐานข้อมูลให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคประชาชนมาเป็นกลไกสำคัญในการช่วยเหลือ และมีการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้เพียงพอ

**คำสำคัญ:** การจัดการ, คดีค้ามนุษย์, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

## Abstract

The objectives of this research were (1) to study the problems and obstacles in the handling of human trafficking of the Royal Thai Police, (2) to study the situation of the handling of human trafficking of the Royal Thai Police, and (3) to study the guidelines in the handling of human trafficking of the Royal Thai Police. The research was qualitative. The study was conducted by key informants, namely: 23 persons performing duties related to the prevention and suppression of human trafficking of the Royal Thai Police, including high-ranking commanders, junior commander and workers on the prevention and suppression of human trafficking by purposive selecting. The research tool was an interview. The data were analyzed by descriptive method. The results found that (1) the problems and obstacles in the handling of human trafficking of the Royal Thai Police included lack of clarity in the law; victims did not cooperate, budget and equipment were limited, manpower shortage staff, lacked enthusiasm, lacked of knowledge and understanding of law, there was malpractice, lacked of good coordination being intimidated by influential suspects,

people cooperated with the officers less, (2) the situation of the handling of human trafficking of the Royal Thai Police found that in terms of policy, there was a clear policy. In the legal aspect, there was continuous training on the law. The operational procedures technology had been used in terms of the abilities of the officers, received continuous training database system development. There was an increase in efficiency and there was a data link system. Cooperation integration, there was cooperation from all sectors, both domestically and internationally, public participation by giving the opportunity for the public to participate., and (3 ) the guidelines in the handling of human trafficking of the Royal Thai Police should develop the potential of police officers closely, supervise operations, develop a database system to cover all processes, built cooperation with all sectors, both domestically and internationally, encouraged the public sector to be an important mechanism in helping and sufficient resources were allocated.

**Keywords:** Management, Trafficking Case, Royal Thai Police.

## บทนำ

การค้ามนุษย์เป็นปัญหาอาชญากรรมที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง ย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของบุคคล รวมถึงทำลายความเป็นปึกแผ่นในสังคม (social cohesion) และค่านิยมที่ดีงาม ปัญหาการค้ามนุษย์ ถือเป็นภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Security) และกำลังเป็นประเด็นที่หลายประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญมาก (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2558) โดยในทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน จัดปัญหาการค้ามนุษย์อยู่ในเรื่องอาชญากรรมข้ามชาติ ส่งผลให้แต่ละประเทศตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว (สรายุทธ ยะหะกร, 2558) รายงานการติดตามและการดำเนินงานต่อต้านการค้ามนุษย์ หรือ Trafficking in Persons (TIP) report ปี 2021 (2564) ของ สหรัฐฯ ปรบลดความน่าเชื่อถือของประเทศไทยตกสู่กลุ่ม 2 บัญชีรายชื่อประเทศที่ต้องจับตามอง โดยกล่าวหาว่ารัฐบาลประเทศไทยดำเนินมาตรการกำจัดการค้ามนุษย์ไม่ได้มาตรฐานแม้ในระดับต่ำสุด (สำนักข่าว บีบีซีไทย, 2564)

แม้สถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศไทยจะแสดงออกในเชิงลบเกี่ยวกับการปราบปรามและป้องกันแต่ที่ผ่านมารัฐบาลประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์เป็นอย่างมาก ดังปรากฏให้เห็นได้จากการดำเนินงานด้านนโยบายด้วยการผลักดันให้เป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน เช่น การมีนโยบายยุทธศาสตร์และมาตรการในการปราบปรามและป้องกันการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 1 พ.ศ.2554-2559 และ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2560-2564) อันเป็นเครื่องมือที่ใช้ขับเคลื่อนการทำงาน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในประเทศไทย (บันดา บัวแดง, และคณะ, 2556)

การดำเนินคดีค้ามนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในด้านดำเนินคดี ซึ่งเป็นการดำเนินการเพื่อสร้างความปลอดภัยในสังคม ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ และดำเนินการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้รู้เท่าทันกับสถานการณ์และรูปแบบการค้ามนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไป การบูรณาการและแบ่งปันข้อมูล การพัฒนาระบบเครือข่าย ด้านกฎหมาย มีระบบคุ้มครองช่วยเหลือพยานและผู้เสียหาย สร้างกลไกการแจ้งเหตุจากประชาชนและเครือข่าย รวมถึงมีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการดำเนินคดี (กองบังคับการตำรวจน้ำ, 2564) อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคอยู่มาก ดังผลการศึกษาของวรรณา แจ้งจรรยา (2557) พบว่า มีปัญหาอุปสรรคในภาพรวม ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการวางแผน (Planning) พบว่า งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติตามแผน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ได้ (2) ด้านการจัดองค์การ (Organizing) พบว่า บุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอและขาดการประสานความร่วมมือในการทำงานกับหน่วยงานภายนอก (3) การนำและสั่งการ (Leading and Directing) พบว่า การสั่งการทำได้ไม่ทั่วถึงและการสั่งการตามลำดับชั้นเกิดปัญหาความไม่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน (4) ด้านการควบคุม (Controlling) พบว่า การควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ทำได้ไม่ทั่วถึง

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องการจัดการคดีค้ามนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมุ่งศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค สภาพการจัดการคดีค้ามนุษย์ ตลอดจนแนวทางการจัดการคดีค้ามนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อนำผลการศึกษานี้

ไปใช้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเกี่ยวกับคดีการค้ำมนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการจัดการคดีค้ำมนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการคดีค้ำมนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
3. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาการจัดการคดีค้ำมนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### 1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 23 คน ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาระดับสูง จำนวน 5 คน ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น 5 จำนวน และผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ จำนวน 13 คน ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

#### 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการจัดการคดีค้ำมนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คำถามเป็นลักษณะแบบปลายเปิด

#### 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่จัดทำขึ้น เอกสารทางราชการ งานวิจัย และโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการคดีค้ำมนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการสัมภาษณ์แบบผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาตามแนวคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ เพื่อค้นหาประเด็นคำตอบให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่สอง ช่วงเวลาระหว่างทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และขั้นตอนสุดท้าย ช่วงหลังการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non- Participant Observation) โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเกตสภาพแวดล้อมโดยรวมของการทำงาน เพื่อใช้สนับสนุนหรือช่วยยืนยันกับข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยได้รับจากการสัมภาษณ์หรือจากการศึกษาจากเอกสาร ซึ่งถือว่าเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมและยืนยันข้อมูลที่ได้รับมา

#### 4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นเทคนิคที่สามารถใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั้งในรูปของเอกสารหรือข้อเขียนและคำพูดที่ได้จากการสัมภาษณ์หรือสนทนา (สุภางค์ จันทวนิช, 2542)

#### ผลการวิจัย

**ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคการจัดการคดีค้ามนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ** พบว่า ปัญหาและอุปสรรคการจัดการคดีค้ามนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กฎหมายขาดความชัดเจน เปิดช่องโหว่ให้เกิดการกระทำความผิด ผู้เสียหายไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกระบวนการทางกฎหมาย งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์มีจำกัด ขาดแคลนกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถ เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน ขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายอย่างถ่องแท้ เจ้าหน้าที่ทุจริตต่อหน้าที่ หรือเป็นผู้กระทำความผิดเสียเอง การทำงานขาดการประสานงานที่ดี ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานถูกข่มขู่คุกคามจากผู้ต้องหาซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพล นอกจากนี้ การให้ความร่วมมือของประชาชนกับเจ้าหน้าที่มีน้อย เพราะประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์ และความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองต่อสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของจักรกฤษณ์ เศษนาเวช (2562) ได้ศึกษา สภาพปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับต่อไปนี้ ด้านงบประมาณเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้

**ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2. การศึกษาสภาพการจัดการคดีค้ามนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ** จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

**2.1 นโยบาย** พบว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่กำหนด มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ รวมถึงหลักและวิธีในปฏิบัติเพื่อยึดถือเป็นแนวดำเนินการ เช่น การลงโทษเจ้าหน้าที่ผู้กระทำผิด หรือทุจริต การรณรงค์สร้างความตระหนักรู้ การฝึกอบรมบุคลากร การบูรณาการการทำงานกับภาคส่วนต่าง ๆ เป็นต้น โดยได้ถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ เพื่อให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับทิศทางการดำเนินงานที่ถูกต้อง ตรงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนสุนทร สว่างสาลี (2561) ได้ศึกษา การนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ไปปฏิบัติเชิงบูรณาการในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า รัฐบาลทุกสมัยได้ให้ความสำคัญกับนโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทยโดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ไปปฏิบัติเชิงบูรณาการในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ความชัดเจนของนโยบาย ความพร้อมและความเพียงพอของทรัพยากร การมีส่วนร่วมของประชาชน ลักษณะขององค์กร การสื่อสารระหว่างองค์กร กิจกรรมสนับสนุน และความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

**2.2 กฎหมาย** พบว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังต่อผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับด้านกฎหมายอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังจัดทำคู่มือเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกัน แต่เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีเป็นจำนวนมากเกินไป ส่งผลให้เจ้าหน้าที่บางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายกำหนด อีกทั้งกฎหมายบางอย่างไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ กลายเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติราชการ และเป็นช่องทางให้ผู้กระทำผิดลอยนวล หรือเกิดการกระทำความผิดขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชชาติชาย วิริยะเจริญกิจ และพิรพจน์ ปิ่นทองดี (2560) ได้ศึกษา ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551: ศึกษาการกระทำที่เป็นความผิดแต่มีเหตุยกเว้นโทษ ผลการศึกษาพบว่า ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560 ได้กำหนดบทบัญญัติการกระทำที่เป็นความผิดแต่มีเหตุยกเว้นโทษหรือศาลใช้ดุลพินิจไม่ลงโทษได้ในกรณีที่ผู้บุพการีให้ผู้สืบสันดานทำงานหรือให้บริการที่เข้าลักษณะความผิดค้ามนุษย์ เพราะเหตุความยากจนเหลือหนทาง หรือเมื่อพิจารณาถึงสภาพความผิดหรือเหตุอันควรปรานีอื่นแล้ว ศาลจะไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดเลยก็ได้ บทกฎหมายดังกล่าวเป็นการ

ขัดขวางต่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ทำให้ผู้เสียหายไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหาย ผู้กระทำผิดไม่ยำเกรงต่อกฎหมายและเป็นช่องทางทุจริตในกระบวนการนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ

**2.3 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน** พบว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน ซึ่งในขั้นตอนนี้มีการวางแผน การกำหนดหน้าที่การปฏิบัติงาน การติดตาม และประเมินผล การติดต่อสื่อสาร การจัดสรรทรัพยากรการปฏิบัติงาน และการประสานความร่วมมือ ทำให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาตินำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้การดำเนินคดีค้ามนุษย์เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด นอกจากนี้ยังได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาขั้นตอนการปฏิบัติงานให้มีความสะดวก รวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ พชร สันทัด และเชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล (2559) ได้ศึกษาการจัดการของภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ควรให้ทุกหน่วยงานของภาคีเครือข่ายต้องมีส่วนร่วมในทุกเรื่องของการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์สามารถเรียนรู้ บูรณาการทำงานร่วมกัน แทนกันได้เพื่อให้มีความเป็นเอกภาพในการทำงานร่วมกัน และเกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด ควรจัดทำระบบข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการค้ามนุษย์ให้ทันสมัย และสามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ในทุกระดับ ควรมีการสร้างกลไกความร่วมมือขยายผลไปยังประชาชน และเครือข่ายทุกกลุ่มของสังคมให้มีการป้องกัน เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ควรมีบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ประจำศูนย์พิทักษ์สตรี เด็ก ครอบครัว และปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ เพราะการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ต้องอาศัยความชำนาญเฉพาะทาง

**2.4 ความสามารถของเจ้าหน้าที่** พบว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการเพิ่มขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยสนับสนุนและเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับได้เข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานภายในและภายนอก เพื่อการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน เพื่อความเป็นมืออาชีพ หรือผู้เชี่ยวชาญในงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริลักษณ์ วงศ์ประสิทธิ์ และคณะ (2564) ได้ศึกษานโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยให้ความสำคัญและกำหนดนโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้า มนุษย์ที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ในการยกระดับมาตรฐานการคุ้มครอง ดูแล ป้องกัน ประชาชน และแรงงานต่างด้าว มุ่งแก้ไขปัญหาโดยหยิบยกเป็นวาระแห่งชาติ ยกระดับวิธีการแก้ไขแบบบูรณาการทุกภาคส่วน ทั้งการพัฒนา

กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องการบริหารจัดการ ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ บุรณาการความร่วมมือของภาคเครือข่ายทั้งในและระหว่างประเทศในทุกมิติ

**2.5 การพัฒนาระบบฐานข้อมูล** พบว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลคดีค้ำมนุษย์ให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน มีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพระบบฐานข้อมูล นอกจากนี้ยังมีระบบเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อบูรณาการข้อมูลระหว่างภายในหน่วยงานและภายนอกหน่วยงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีค้ำมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสิทธิ์ ไชยรัตน์ และภุชญา ไวสารวง (2563) ได้ศึกษา ความรับผิดชอบของภาครัฐกับมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาการค้ามนุษย์ เป็น ภัยคุกคามด้านความมั่นคง และเป็นประเด็นที่หลายประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญเนื่องจากเป็น การกระทำที่เอาเปรียบความเป็นมนุษย์ อีกทั้งยังเป็นต้นเหตุนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ 2) ความรับผิดชอบภาครัฐได้กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงาน ตามมาตรการป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2554 - 2559) โดยกำหนดไว้ทั้งหมด 5 ด้าน คือ การป้องกัน การดำเนินคดี การคุ้มครองช่วยเหลือ การพัฒนากลไกเชิงนโยบายการขับเคลื่อน และการพัฒนาการบริหารข้อมูล 3) แนวทางและข้อเสนอแนะ มาตรการ การป้องกันและ ปราบปรามการค้ามนุษย์ต้องบังคับใช้อย่างเท่าเทียม และควรเพิ่มสาขาวิชาชีพด้านการป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อการจับกุมปราบปรามอย่างจริงจังและเข้มงวดรวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการตรวจคนเข้าเมือง ถ้าตรวจพบความผิดต้องผลักดันส่งกลับประเทศทันที

**2.6 การบูรณาการความร่วมมือ** พบว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้บูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในสังคมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เพื่อร่วมกันปราบปรามการค้ามนุษย์ นอกจากนี้ยังแสวงหาความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์ระดับนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเพื่อนบ้านในการดำเนินคดีค้ำมนุษย์ โดยความร่วมมือมีทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูล การสืบสวนสอบสวน การจับกุมผู้ต้องหา การคุ้มครองเหยื่อ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 – 12 (2560) ได้ศึกษา การสร้างและพัฒนากระบวนการทำงานเครือข่ายแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ที่เหยื่อเป็นเด็กและสตรีในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหา การค้ามนุษย์ มีรูปแบบกระบวนการทำงาน

เครือข่ายครอบคลุม ทั้ง 5 ด้าน ตามหลักมาตรฐานการป้องกันและ 1ปราบปรามการค้ามนุษย์สากล คือ ด้านนโยบาย ด้านการป้องกัน ด้านการดำเนินคดี ด้านการคุ้มครอง ช่วยเหลือ และด้านความร่วมมือ อยู่ใน 3 ระดับ คือ 1) ระดับนานาชาติ ระหว่างประเทศ (โดยเฉพาะในพื้นที่ จังหวัดชายแดน หรือการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในรูปแบบการค้าแรงงาน) 2) ระดับชาติ และ 3) ระดับจังหวัด โดยกระบวนการทำงานของเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในพื้นที่เกิดจากคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ จังหวัด 76 จังหวัด ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจน อำนวยความสะดวก และ ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ภายใน จังหวัด

**2.7 การมีส่วนร่วมของประชาชน** พบว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการเปิดโอกาสให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง การแจ้งเบาะแสการค้ามนุษย์ในทุกรูปแบบ การเป็นพยาน ในคดี โดยมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ และจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ เพื่อกระตุ้นจิตใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปราบปรามและดำเนินคดี ขบวนการค้ามนุษย์ มีการจัดตั้งเครือข่ายภาคประชาชนในแต่ละพื้นที่ และมีกระบวนการส่งเสริม ความสัมพันธ์ ระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและให้ ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พชร สันทิต และเชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล (2559) ได้ศึกษาการจัดการของภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ของประเทศ ไทย ผลการศึกษาพบว่า ควรให้ทุกหน่วยงานของภาคีเครือข่ายต้องมีส่วนร่วมในทุกเรื่องของการแก้ไข ปัญหาการค้ามนุษย์สามารถเรียนรู้ บูรณาการทำงานร่วมกันแทนกันได้เพื่อให้มีความเป็นเอกภาพใน การทำงานร่วมกัน และเกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด ควรจัดทำระบบข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับปัญหาการค้ามนุษย์ให้ทันสมัย และสามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ในทุกระดับ ควรมีการสร้างกลไกความร่วมมือขยายผลไปยังประชาชนและเครือข่ายทุกกลุ่มของสังคมให้มีการ ป้องกัน เฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ควรมีบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดการแก้ไข ปัญหาการค้ามนุษย์ประจำศูนย์พิทักษ์สตรี เด็ก ครอบครัว และปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อทำงาน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ เพราะการดำเนินงานการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ต้อง อาศัยความชำนาญเฉพาะทาง

### 3. ผลการศึกษาแนวทางการจัดการคดีค้ำมนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า

1) นโยบายการจัดการและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ต้องมีความชัดเจน เป็นระบบ และมีวิธีการถ่ายทอดสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม 2) ปรับปรุงขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ลดทอนขั้นตอนที่ไม่จำเป็น เพื่อให้เกิดความคล่องตัว นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการทำงาน 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมืออาชีพ 4) ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อย่างใกล้ชิด มีการให้ทุนให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมไม่ให้เจ้าหน้าที่กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน 5) พัฒนาระบบฐานข้อมูลให้ครอบคลุมทุกกระบวนการและควรปรับปรุงข้อมูลในระบบให้สมบูรณ์ ครบถ้วน และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก 6) การสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างบูรณาการ 7) ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคประชาชนมาเป็นกลไกสำคัญในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ 8) จัดสรรด้านงบประมาณ ด้านทรัพยากรบุคคล และด้านวัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ ให้เพียงพอ และเหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนสุนทร สว่างสาส์ (2561) ได้ศึกษา การนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ไปปฏิบัติเชิงบูรณาการในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า รัฐบาลทุกสมัยได้ให้ความสำคัญกับนโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ของประเทศไทยโดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ไปปฏิบัติเชิงบูรณาการในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ความชัดเจนของนโยบาย ความพร้อมและความเพียงพอของทรัพยากร การมีส่วนร่วมของประชาชน ลักษณะขององค์กร การสื่อสารระหว่างองค์กร กิจกรรมสนับสนุน และความร่วมมือหรือการตอบสนองของผู้มีนโยบายไปปฏิบัติ

### สรุปและข้อเสนอแนะ

#### 1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรมีการฝึกอบรมและพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ เพื่อให้มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม เพื่อประสิทธิผลในการดำเนินคดี

1.2 ควรมีการพัฒนาความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ เพื่อการบูรณาการการปฏิบัติงานเชิงรุกในการปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างจริงจังและยั่งยืน

1.3 เสริมสร้างความตระหนัก และจิตสำนึกให้แก่ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ให้เห็นความสำคัญของปัญหาการค้ามนุษย์ เพื่อการร่วมกันเฝ้าระวังและป้องกัน และแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์

1.4 ควรมีการตรวจสอบและกำหนดบทลงโทษเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการค้ามนุษย์ หรือทุจริตคอร์รัปชันในหน้าที่ เพื่อป้องกันไม่ให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับ การแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

1.5 ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น บริหารจัดการฐานข้อมูลอย่างมีระบบ เพื่อให้พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา และให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน มีระบบเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.6 ควรสร้างความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนเป็นกลไกหนึ่งที่ช่วยเหลือ และสนับสนุนกระบวนการทำงานด้านคดีการค้ามนุษย์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

## 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษากลุ่มภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เพื่อให้ได้มุมมองที่แตกต่างไปจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้

2.2 การวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาตัวแปรอิสระอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเกิดความสมบูรณ์มากขึ้น

2.3 การวิจัยในครั้งต่อไปควรทำการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

## บรรณานุกรม

กองบังคับการตำรวจน้ำ. (2564). *ป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์*. สมุทรปราการ: กองบังคับการตำรวจน้ำ.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2551). *การป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

โกลด์สมิท สตีเฟน. (2552). *การบริหารงานภาครัฐแบบเครือข่าย : มิติใหม่ของภาครัฐ*.

กรุงเทพมหานคร : เอ็กส เอร์เนท.

เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2551). *แนวคิด ทฤษฎีและหลักการรัฐประศาสนศาสตร์ในการให้บริการสาธารณะ. ในประมวลสาระชุดวิชา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์ หน่วยที่ 5. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*

ธนสุนทร สว่างสาลี. (2561). การนํานโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ไปปฏิบัติเชิงบูรณาการในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว. *วารสารวิจัยและพัฒนาโดยลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 13(2), 151-169.

บันดาล บัวแดง และคณะ. (2556). *การค้ามนุษย์ในโลกไร้พรมแดน. คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.*

พชร สันทัด และเชษฐ รัชดาพรรณากิจกุล. (2559). การจัดการของภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ของประเทศไทย. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*. 9(1) 23-41.

วรรณา แจ้งจรรยา. (2557). *การบริหารงานด้านการปราบปรามการค้ามนุษย์ของกองกากับการ 2 กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.*

วันชัย มีชาติ. (2550). *การบริหารองค์การ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

สรายุทธ ยะหะกร. (2558). การค้ามนุษย์ในประเทศไทย. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม (e-JODIL)*. 5(2), 106-118.

สุภาวศ์ จันทวานิช. (2542). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

สิริลักษณ์ วงศ์ประสิทธิ์ และคณะ. (2564). *นโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.*

สำนักข่าว บีบีซีไทย. (2564). *ค้ามนุษย์ : TIP Report 2022 ยกระดับไทย นายกฯ บอก “ปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์”*. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <https://www.bbc.com/thai/thailand-62234093> [วันที่ 27 กรกฎาคม 2564].

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 –12. (2560). *การสร้างและพัฒนากระบวนการทำงาน  
เครือข่ายแก้ไขปัญหา การค้ามนุษย์ที่เหยื่อเป็นเด็กและสตรีในประเทศไทย*. ชลบุรี: สำนักงาน  
ส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3 จังหวัดชลบุรี.

อภิสิทธิ์ ไชยรัตน์ และภิญญา ไวสำรวจ. (2563). ความรับผิดชอบของภาครัฐกับมาตรการป้องกัน  
และปราบปรามการค้ามนุษย์. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 5(12), 417-  
418.

Koontz, H. D. (1972). *Analysis of Managerial Functions*. New York: McGraw - Hill Book.

Newman, W. H. and Summer, C. E. (1964). *The Process of Management*. New Jersey:  
Prentice-Hall.